

Posudek bakalářské práce

Hana Šimůnková: Slovtvorná utvářenost adjektiv v dochovaných rukopisech Dalimilovy kroniky

V předložené bakalářské práci autorka popisuje dílčí subsystém slovtvorně utvářených staročeských adjektiv doložených ve všech pramenech staročeské Dalimilovy kroniky. Své zkoumání omezila na adjektiva desubstantivní – byla k tomu vedena rozsahem, ale i náročností zkoumaného jazykového materiálu (pracovala s 287 lexémy). V úvodu práce dobře formulovala cíl svého zkoumání, stanovila kritéria analýzy i popisu, popsala metodu své práce. Ve svém zkoumání se podle mého názoru zcela správně zaměřila na popis slovtvorných typů, které jazykový materiál dokládá. Zároveň formulovala hlavní hypotézu: nevyhraněnost staročeských slovtvorných typů a různou četnost jejich zastoupení.

Postupovala správně – provedla úplnou slovtvornou analýzu, každé adjektivum zařadila k příslušnému slovtvornému typu (oporou byly slovtvorné typy vymezené v Historické mluvnici češtiny). Kritériem pro další třídění v rámci slovtvorného typu byl gramaticky rod a sémantika základového substantiva. Je sledována četnost zastoupení jednotlivých slovtvorných typů i konkurence adjektiv různých slovtvorných typů, případně konkurence adjektiv nemotivovaných v tomtéž kontextu, tj. na tomtéž místě v různých pramenech kroniky.

Práce má odpovídající stavbu. Vlastnímu popisu slovtvorných typů předchází kapitola, v níž autorka stručně, přehledně a výstižně představuje základní pojmy slovtvorby, o něž se v analýze slovtvorně utvářených adjektiv opírá. Postrádám jen vysvětlení pojmu slovtvorný význam. Jeho objasnění a následné systematické využití při charakteristice jednotlivých slovtvorných typů by vhodně doplnilo stávající popis. Slovtvorný význam je formulován např. v kapitole 2.1.1 (str. 10), naopak není uplatněn např. v kapitole 2.2.1 Adjektiva vyjadřující posesivitu kolektivní: -ský, -í, -ový (str. 16 a zejména str. 24), v níž autorka např. podle mého názoru nesprávně k tomuto typu přiřazuje adjektivum *lipový* a některá další.

Vlastní popis zkoumaného slovtvorného systému je uveden v kapitole nazvané Praktická část. Ta je logicky a v souladu se zvoleným postupem analýzy a kritérii třídění dále rozvržena do dílčích kapitol věnovaných jednotlivým slovtvorným typům. Cíl i výsledky svého bádání autorka shrnuje ve velmi dobře zpracované závěrečné kapitole.

Práce obsahuje všechny požadované formální náležitosti: seznam literatury, resumé v českém i anglickém jazyce, odpovídající citace. Jazyková úroveň práce je velmi dobrá, ojedinělé jsou chyby v interpunkci (str. 3, str. 8, str. 12) nebo neobratné formulace (str. 11 ... *jsou odvozena od abstrakt základů feminin*).

K předložené analýze mám několik připomínek nebo výhrad. Za nesprávné považuji vymezení slovtvorného typu se sufixem -cí (kapitola 2.2.3.3 na str. 31). Za diskutabilní považuji hodnocení slovtvorné utvářenosti deverbativního adjektiva *jmenovaný* (str. 12). Nesprávné je hodnocení adjektiv *známý*, *tajný* apod. (str. 13) – je uvedeno, že se jedná o adjektiva nemotivovaná. Motivovaná jsou i adjektiva *merhovaný* a *harovaný* (str. 13).

Problematické je řazení adjektiv jako *lipový, borový* atd. (str. 23) k adjektivům vyjadřujícím posesivitu kolektivní. Podobně za problematické považuji tvrzení, že adjektiva jako *češský, saský* apod. (str. 17) jsou odvozená od názvů obyvatelských. Při obhajobě by autorka měla také vysvětlit, jaký je podle jejího názoru vztah mezi produktivitou slovtvorného typu a četností výskytu adjektiv tohoto typu v pramenech kroniky.

Předložená bakalářská práce ovšem zcela splnila zadaný úkol. Je zpracována samostatně, její úroveň odpovídá požadavkům, které jsou na tento typ kvalifikační práce kladeny. Je zcela původní. Autorka prokázala schopnost v podstatě správně provést velmi náročnou jazykovou analýzu a její závěry zobecnit.

Proto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **ve l m i d o b ř e**.

V Plzni 31. 8. 2022

PhDr. E. Pasáčková, CSc.

oponentka

Soubor s originálem

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury

E. Pasáčková